

[Ministeren for nedrustningsspørgsmål.]

at der ikke i væsentlig grad er teknologisk forskel på militære og fredelige sprængninger, hvorfor hensynet til traktatens formål krævede afvisning af det brasilianske forslag.

Ligeledes ud fra ønsket om at skabe størst mulig lighed mellem atom- og ikke-atommagter krævede visse lande optaget en bestemmelse om, at også atommagterne skulle lade deres fredelige nukleare virksomhed kontrollere på den i traktaten foreskrevne måde. USA og Storbritannien har ensidigt erklæret sig rede hertil, men i mangel af sovjetisk accept måtte man opgive at få en bestemmelse herom indsat i traktaten.

3. Om ikke-atommagternes krav om sikkerhedsgarantier tillader jeg mig at henvise til bemærkningerne til forslaget. Det vil her føre for vidt at komme nærmere ind på de forsøg, der har været gjort på at finde en løsning på garantispørgsmålet, som tilfredsstillende alle parter. Det er regeringens overbevisning, at sikkerhedsresolutionen af 19. juni 1968 og de tre atommagters enslydende erklæringer betegner det under de herskende politiske forhold bedst opnåelige, og at det på grund af problemets mangesidede og universelle karakter næppe vil være muligt at nå frem til en formel, som yder ikke-atommagterne fuld sikkerhed, førend staterne er nået et betydeligt stykke videre frem ad nedrustningsvej.

4. Efter fremlæggelsen af udkastet til ikke-spredningsaftalen i august 1967 rejste der sig i visse ikke-atommagter frygt for, at de ved afkald på udvikling af egne kernevåben ikke ville kunne erhverve den af udvikling af sådanne våben flydende tekniske og videnskabelige formåen, som er af stor betydning ved den fredelige udnyttelse af atomenergien. Som følge heraf ændredes traktaten. Ved at pålægge atommagterne pligt til at delagtiggøre ikke-atommagterne i den videnskabelige og teknologiske udvikling, for så vidt angår fredelig anvendelse af kerneenergien, har man i art. IV søgt at fjerne disse betænkeligheder.

Også spørgsmålet om atomsprængninger med fredelige formål gav anledning til debat, idet flere lande frygtede, at ikke-atommagterne dels ikke ville få adgang til udnyttelsen af sådanne sprængninger, dels i givet fald

ville komme i et afhængighedsforhold til atommagterne.

På forslag af Mexico og med bl. a. Sveriges støtte arbejdedes der for en internationalisering af proceduren ved anmodninger om fredelige atomsprængninger. Resultatet af forhandlingerne blev de i traktatens art. V optagne bestemmelser, som skal sikre ikke-atommagterne andel i det eventuelle udbytte af fredelig anvendelse af kernefysiske eksplosioner.

I erkendelse af, at det ikke var muligt at nå til enighed om yderligere ændringer i traktatteksten, vedtog FN's genoptagne 22. generalforsamling den 12. juni 1968 det resolutionsforslag, der med blandt andre Danmark som oprindelig medforslagsstiller anbefalede traktatteksten til undertegnelse af det størst mulige antal stater. Vedtagelsen skete med 95 stemmer for, 4 imod (Albanien, Cuba, Tanzania og Zambia), medens 21 lande afstod (heriblandt Argentina, Brasilien, Frankrig, Indien, Portugal og Spanien). Fra dansk side kunne vi naturligvis have ønsket, at også kernevåbenmagterne Frankrig og Kina havde deltaget i udformningen af traktaten og var sluttet op bag denne. Det må dybt beklages, at Kina endnu ikke har fundet optagelse i De Forenede Nationer, fordi et medlemskab af FN ville kunne bidrage til at skabe en frugtbar dialog med dette land og medvirke til at bryde Kinas isolation. Frankrigs manglende tilslutning til traktaten skyldes som bekendt ikke principiel uenighed om traktatens sigte, men et ønske om at supplere denne med bestemmelser om standsning af kernevåbenproduktionen og en tilintetgørelse af bestående lagre.

Traktaten om ikke-spredning af kernevåben vil ved dansk ratifikation få til følge, at Danmark afskæres fra direkte eller indirekte at erhverve national kontrol over kernevåben, hvad enten dette måtte ske gennem national produktion af sådanne våben eller ved modtagelse fra anden side. Derimod er traktatens bestemmelser som tidligere nævnt juridisk ikke til hinder for oplagring af kernevåben på dansk område under en atommagts kontrol. Denne omstændighed ændrer selvsagt ikke regeringens hidtidige politik på dette område, som går ud på, at der ikke må findes kernevåben inden for dansk område.